

VOLNÉ PSANÍ

Volné psaní je postup sloužící hlubšímu promyšlení tématu. Nepíšeme pro stylisticky vytříbený výsledek, ale pro uspořádání myšlenek a nalézání souvislostí, které umožní chvílka soustředěného myšlení.

Zásady volného psaní:

- ❖ Polož tužku/pero na papír, začni psát a po vymezenou dobu tužku nezdvihej.
- ❖ Pokud nevíš, jak pokračovat, klidně napiš cokoli, co tě v tu chvíli napadá. (Můžeš třeba jen vytvářet perem linku délkově úměrnou tomuto času.)
- ❖ Nevrať se, nevylepšuj, neopravuj, piš stále dál.
- ❖ Nezapomínej se pravopisem - pokud to bude třeba, bude na něj čas později.

KOSTKA

Pokud je pětiletá metodou syntetickou, náleží kostka k metodám analytickým. Umožňuje nazírat na téma z mnoha úhlů pohledu.

Metoda obdržela svůj název podle stěn kostky, kterých je šest, stejně jako zadání – pohledů – v této metodě:

1. **POPIŠ** (jak dané téma vypadá, co vidíme...)
 2. **POROVNEJ** (čemu se to podobá, od čeho se liší...)
 3. **VYBAV SI/ASOCIUJ** (co se ti vybaví, když se řekne...)
 4. **ANALYZUJ** (z čeho se daná věc skládá)
 5. **APLIKUJ** (jak to můžeš použít)
 6. **ARGUMENTUJ** (pro a proti – klady a zápory)
- a) Žáci se dohodnou, jaké téma si pro kostku zvolí – nebo jim téma sdělí učitel. Potom volným psaním (2-4 minuty) popisují. Následuje porovnání, asociace... Časové intervaly se pomalu zkracují.
 - b) Je vhodné začínat popisem a končit argumentací = od nejjednoduššího k nejtěžšímu. Vycházíme tím z Bloomovy taxonomie otázek.
 - c) Žáci si vytvoří dvojice a ze svých textů si vyberou 2 – 3 stěny/texty, jež považují za nejzdařilejší. Ty pak přečtou partnerovi. Partner ve dvojici musí aktivně naslouchat (dělá si poznámky) a na konci čtení udělí O (KONKRÉTNÍ ocenění) a O (otázku). Pak se role ve dvojicích vystřídají.
 - d) Po párové prezentaci by mohla přijít i dobrovolná (!) prezentace před třídou.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ:

- *Je třeba projít všechny stěny kostky?*
- *Musíme dělat jednu stěnu kostky po druhé v uvedeném pořadí? Nebo můžeme kostkou házet?*
- *Pro kterou fázi třífázového modelu můžeme tuto metodu použít?*
- *Jaké jsou varianty/modifikace použití této metody? Jak zabránit, aby se žákům kostka neomrzela?*

Techniku využívá program ČTENÍM A PSANÍM KE KRITICKÉMU MYŠLENÍ (RWCT).